

УДК 658.15

*Г. М. Бескоста,
доцент кафедри обліку і аудиту, Запорізька державна інженерна академія
м. Запоріжжя*

РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСНОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

*G. M. Beskosta,
reader in Accounting and Auditing Department,
Zaporozhye State Engineering Academy, Zaporozhye city*

DEVELOPMENT OF CONCEPTUAL FRAMEWORKS TO ENSURE ACCOUNTS RECEIVABLE AUDIT QUALITY CONTROL

Метою забезпечення контролю якості аудиту дебіторської заборгованості є надання користувачам фінансової звітності правдивої та достовірної інформації про стан дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Контроль якості аудиторських процедур повинен бути забезпечений методикою проведення аудиту дебіторської заборгованості, яка встановлює однакові завдання, послідовність етапів аудиторської перевірки, аудиторські, аналітичні процедури.

У статті запропоновані концептуальні основи проведення аудиту дебіторської заборгованості з урахуванням контролю якості аудиторських процедур, яка сприяє підвищенню ефективності та якості проведення аудиту дебіторської заборгованості як на рівні аудиторських фірм так і служб внутрішніх аудиторів суб'єктів господарювання.

The purpose of the accounts receivable audit quality control is to provide the users of financial statements the accurate and reliable information on the status of accounts receivable of a business entity.

The audit procedures quality control should be provided with the method of the audit of accounts receivable, which sets the same tasks, the sequence of steps of the audit control, the audit and analytical procedures.

The article proposes a conceptual framework of the audit of accounts receivable, taking into account the quality control of the audit procedures, which improves the efficiency and quality of the audit of accounts receivables as at the level of audit firms so at the level of internal audit services entities.

Целью обеспечения контроля качества аудита дебиторской задолженности является предоставление пользователям финансовой отчетности правдивой и достоверной информации о состоянии дебиторской задолженности субъекта хозяйствования.

Контроль качества аудиторских процедур должен быть обеспечен методикой проведения аудита дебиторской задолженности, которая устанавливает одинаковые задания, последовательность этапов аудиторской проверки, аудиторские, аналитические процедуры.

В статье предложены концептуальные основы проведения аудита дебиторской задолженности с учетом контроля качества аудиторских процедур, которая способствует повышению эффективности и качества проведения аудита дебиторской задолженности как на уровне аудиторских фирм, так и служб внутреннего аудита субъектов хозяйствования.

Ключові слова: *аудит, якість аудиту, аудиторські процедури, аналітичні процедури, планування, етапи аудиту, аудиторські докази.*

Key words: *audit, quality audit, audit procedures, analytical procedures, planning, , audit evidences*

Ключевые слова: *аудит, качество аудита, аудиторские процедуры, аналитические процедуры, планирование, этапы аудита, аудиторские доказательства.*

I. Вступ

Актуальність розгляду концептуальних основ проведення аудиту дебіторської заборгованості зумовлена реформуванням системи бухгалтерського обліку, впровадженням Міжнародних стандартів, прийняттям Податкового кодексу.

Основним джерелом інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання є фінансова звітність, яка складається на узагальнених даних фінансового обліку. Дебіторська заборгованість входить до складу активів підприємства та істотно впливає на показники фінансового стану суб'єктів господарювання.

Підтвердження повноти та достовірності відображення показника дебіторської заборгованості в фінансовій звітності забезпечується аналітичними процедурами цього показника. Мета проведення аналітичних процедур дебіторської заборгованості повинна базуватись на потребах користувачів фінансових звітів як внутрішніх, так і зовнішніх.

Методика аудиту – це послідовність і порядок застосування прийомів (методів) аудиту з метою встановлення об'єктивної істини про аудовану інформацію та доведення цієї істини через аудиторський висновок до користувачів фінансової звітності й аудиту [3, с. 120].

Аналіз останніх досліджень.

Проблеми аудиту дебіторської заборгованості розглядаються вітчизняними та зарубіжними вченими такими, як: Бутинець Ф.Ф., Усач Б.Ф., Кадуріна Л.О., Суйц В.П., Шеремет А.Д., Давидов Г.М., Кулаковська Л.П., Аренс Е., Савченко В.Я., Собко В.В., Адамс Р.А., Дорош Н.І., Рудницький В.С., Петрик О.А. та ін.

Невирішена раніше частина загальної проблеми.

Слід зазначити, що аналіз публікацій стосовно аудиту дебіторської заборгованості виявив: відсутність єдиною думки відносно мети та завдань аудиту дебіторської заборгованості; аудит дебіторської заборгованості розглядається паралельно з аудитом кредиторської заборгованості, розрахункових операцій,

операціями з грошовими коштами; не пропонується типова методика проведення аудиту, а розглядаються тільки окремі питання, щодо організації та проведення аудиту.

II. Постановка завдання

Розробка концептуальних основ проведення аудиту дебіторської заборгованості з розподілом аудиторської перевірки на етапи, та контролем якості аудиторських процедур.

III. Результати

Контроль якості аудиту дебіторської заборгованості забезпечує користувачів фінансової звітності інформацією про законність, повноту, достовірність, реальність дебіторської заборгованості.

При проведенні аудиту дебіторської заборгованості слід враховувати фактори ризику з можливими порушеннями в відображенні операцій в обліку, а саме тому необхідно використовувати певні аудиторські процедури, аудиторські докази, які забезпечать якість проведення аудиту.

Використання концептуальних основ проведення аудиту дебіторської заборгованості є об'єктивним процесом, який дає змогу аудитору висловити свою думку про повноту та достовірність відображення інформації про дебіторську заборгованості в обліку та фінансовій звітності.

Аудит дебіторської заборгованості слід розглядати як окремий об'єкт аудиторської перевірки. Повинні бути визначені: мета перевірки, завдання перевірки, етапи перевірки, якісні характеристики аудиторських процедур, методика проведення.

Мета аудиту дебіторської заборгованості – отримання достатніх доказів підтвердження достовірності, реальності дебіторської заборгованості відображеної в фінансових звітах відповідно якісних характеристик фінансової звітності.

Завдання аудиту дебіторської заборгованості:

1. Перевірка дотримання методологічних принципів формування інформації про дебіторську заборгованість в бухгалтерському обліку та її розкриття в фінансовій звітності відповідно П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» а саме перевірка:

- визнання дебіторської заборгованості активом;
- перевірка первісної оцінки та оцінки на дату балансу;
- визначення методу створення резерву сумнівних боргів;
- класифікації дебіторської заборгованості за строками її непогашення;
- нарахування суми резерву сумнівних боргів;
- виключення безнадійної дебіторської заборгованості із активів;
- розкриття інформації про дебіторську заборгованість в примітках до фінансової звітності.

2. Встановлення реальності дебіторської заборгованості.

3. Перевірка класифікації дебіторської заборгованості.

4. Оцінка синтетичного та аналітичного обліку.

5. Перевірка правильності відображення господарських операцій з дебіторською заборгованістю на рахунках обліку.

6. Перевірка правильності списання безнадійної дебіторської заборгованості.

7. Визначення показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості їх узгодженість та порівнянність.

Контроль якості аудиту дебіторської заборгованості забезпечується аудиторськими процедурами метою яких є перевірка тверджень фінансових звітів. Якісні аспекти перевірки, які відповідають твердженням висловленим у фінансовій звітності, згідно МСА це:

- реальність (існування) : дебіторська заборгованість існує на конкретну дату.
- права та зобов'язання – дебіторська заборгованість належить суб'єкту господарювання на конкретну дату;
- наявність – операція або подія, яка стосується дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання відбулася протягом звітного періоду;
- повнота – відсутність не облікованої дебіторської заборгованості, а також нерозкритої про неї інформації;
- оцінка вартості – дебіторська заборгованість обліковується за відповідною балансовою вартістю;
- вимірювання – операції з дебіторською заборгованістю відображені за належною сумою;
- подання та розкриття інформації – інформація про дебіторську заборгованість розкрита, класифікована та описана згідно із вимогами чинного законодавства.

Контроль якості аудиту дебіторської заборгованості забезпечується його плануванням. Відповідно МСА планування означає розробку загальної стратегії та детального підходу до очікуваного характеру, часу та обсягу аудиту.

Перший етап. Планування аудиту дебіторської заборгованості, який включає розробку двох документів: загального плану аудиторської перевірки; програми аудиторської перевірки; визначення мети та завдання аудиторської перевірки.

Загальний план є документом організаційно-методологічного характеру, який містить основні етапи процесу аудиту в логічній послідовності. Зміст та форма Загального плану залежать від розмірів суб'єкта господарювання, складності аудиторської перевірки, конкретних методик і технологій, які застосовуються аудитором. Загальний план складається на весь термін аудиторської перевірки, який поділяється на етапи: **підготовчий; фактичний; основний; заключний.**

На підготовчому етапі аудитор проводить знайомство з бізнесом клієнта, управлінським персоналом, отримує загальну інформацію про організацію бухгалтерського обліку, обсяги реалізації та суму дебіторської заборгованості, знайомиться з результатами попередніх перевірок, обліковою політикою суб'єкта господарювання, оцінює систему внутрішнього контролю, визначає, які документи та інформація йому необхідні для якісного проведення аудиту.

Заключним моментом підготовчого етапу є оцінка аудиторського ризику при перевірці дебіторської заборгованості, тобто визначити рівень ймовірності того, що суттєво викривлена інформація, яка є в обліку дебіторської заборгованості може бути не виявлена та вплине на достовірність фінансової звітності і результати фінансового стану суб'єкта господарювання.

Головна мета аудитора на підготовчому етапі це - визначення з метою та завданнями аудиту дебіторської заборгованості, аудиторським ризиком, аудиторськими процедурами, необхідними аудиторськими доказами, методами аудиту та скласти якісну програму аудиторської перевірки.

Заключними документами етапу планування є розробка загального плану аудиту дебіторської заборгованості, складання програми аудиту, визначення аудиторського ризику.

Другий етап – етап фактичної перевірки. Аудит дебіторської заборгованості розпочинають з її інвентаризації. Мета етапу фактичної перевірки – встановлення існування (реальності) залишків дебіторської заборгованості на відповідних субрахунках обліку на підставі первинних та облікових документів. Контролем якості при цьому є метод зустрічної перевірки, який використовується аудитором для достовірності та повноти перевірки залишків розрахунків з покупцями та замовниками (субрахунок 361 «Розрахунки з покупцями та замовниками»), розрахунків за виданими авансами (субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами»), розрахунків з іншими дебіторами (рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами»).

Зустрічна перевірка підтверджує якісні аспекти тверджень про права та зобов'язання, тобто встановлює, що дебіторська заборгованість належить суб'єкту господарювання на конкретну дату.

Результатом етапу фактичної перевірки є: отримання аудиторських доказів існування достовірних, повних, наявних залишків дебіторської заборгованості на певну дату за термінами їх непогашення.

Якість аудиторських процедур на фактичному етапі зменшує аудиторських ризик можливого викривлення інформації про дебіторську заборгованість в фінансовій звітності, надає впевненості аудитору в подальшому якісному проведенні аудиту дебіторської заборгованості.

Заключним документом фактичного етапу є робочий документ аудитора, який узагальнює аудиторські докази якісних аспектів тверджень залишків на рахунках бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості.

Третій етап – основний етап аудиторської перевірки – це здійснення аудиторських процедур згідно програми аудиту, яка є контролем якості аудиту дебіторської заборгованості.

Програма аудиторської перевірки визначає характер, час і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиторської перевірки. Програма аудиторської перевірки містить перелік аудиторських процедур, методів аудиту, аудиторських доказів, які направлені на досягнення мети аудиторської перевірки та виконання завдань аудиту. Якість програми залежить від кваліфікації аудитора, його знань законодавчо-нормативної бази обліку дебіторської заборгованості, фінансового обліку дебіторської заборгованості.

Проаналізувавши запропоновані програми аудиту дебіторської заборгованості, слід зазначити, що на сьогодні не має типової програми аудиту, яка б відповідала сучасним вимогам якісного проведення аудиту дебіторської заборгованості. Як правило, програма включає тільки перелік аудиторських процедур, які

необхідно здійснити, виконавця, термін перевірки та індекс робочого документа. Відсутній взаємозв'язок між метою, завданням конкретної аудиторської процедури, якісним аспектом перевірки. Для усунення цього недоліку пропонується розпочинати розробку програми аудиту дебіторської заборгованості з встановленням завдання на підтвердження якісного аспекту на кожну аудиторську процедуру.

Таким чином, програма аудиту дебіторської заборгованості повинна містити: мету аудиторської процедури (якість, яка підтверджується), завдання, аудиторські докази, методи аудиту, термін виконання аудиторської процедури, індекс робочого документу. Перевірка дебіторської заборгованості повинна відбуватися за класифікаційними групами дебіторської заборгованості. Час проведення перевірки в аудитора обмежений, а тому кількість аудиторських процедур повинна бути оптимальною, нема потреби перевіряти всі операції з обліку дебіторської заборгованості. Бажано обирати тільки ті аудиторські процедури, які мають контрольне значення, взаємопов'язані. Якість програми повинна визначатися перевіркою якісних аспектів тверджень інформації про дебіторську заборгованість в фінансовій звітності.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття в фінансовій звітності, а тому перевірка дотримання цих принципів є основною складовою частиною аудиту дебіторської заборгованості.

Результати аудиторських процедур відображаються в робочих документах аудитора, інформація яких повинна свідчити про якість аудиторської процедури, та слугувати доказом виявлених порушень.

Четвертий етап – аналітичні процедури. Перевіривши стан дебіторської заборгованості на якісні аспекти тверджень фінансових звітів (існування, права та зобов'язання, наявність, повнота, оцінка вартості, вимірювання, подання та розкриття інформації) аудитору необхідно провести аналітичні процедури.

Згідно МСА аналітичні процедури – це процедури, що передбачають аналіз важливих фінансових показників та тенденцій з подальшим вивченням відхилень та взаємозв'язків, які суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від прогнозованих сум. Для виконання аналітичних процедур можуть використовуватися різні методи, починаючи від простих порівнянь і до комплексного аналізу із застосуванням складних статистичних методів. (МСА).

Міжнародними стандартами аудиту передбачено застосування аналітичних процедур на всіх етапах проведення аудиту, але на завершальному етапі вони більш ефективні.

Методика аналітичних процедур включає:

- визначення інформаційної бази;
- визначення методів аналізу;
- проведення аналітичних процедур;
- оцінка результатів [7, с. 325].

Мета проведення аналітичних процедур дебіторської заборгованості повинна базуватися на потребах користувачів фінансових звітів. Для проведення аналітичних процедур дебіторської заборгованості використовуються традиційні методики, розраховуються аналітичні показники, яким необхідно дати економічну інтерпретацію. На даний час відсутня методологія проведення аналітичних процедур, безсистемно висвітлюються показники при проведенні аналізу. Як правило, аналітичні показники дебіторської заборгованості розглядаються в контексті аналізу інших об'єктів, а між тим дебіторська заборгованість заслуговує особливої уваги користувачів. Методологія проведення аналітичних процедур та їх результати повинні розкривати взаємозв'язок між інформацією про стан дебіторської заборгованості за звітний період, загальним напрямком зміни суми дебіторської заборгованості, ефективністю управлінських рішень, що надає змогу користувачам оцінити результати діяльності суб'єкта господарювання, та спрогнозувати свої рішення на майбутній період.

Мета аналітичних процедур дебіторської заборгованості – оцінка рівня, структури, динаміки, стану дебіторської заборгованості, оцінка ефективності інвестування в дебіторську заборгованість фінансових ресурсів.

Джерелами інформації для виконання аналітичних процедур дебіторської заборгованості є фінансова звітність, примітки до фінансових звітів, дані синтетичного та аналітичного обліку.

Зміст аналітичних процедур аналіз загальної структури дебіторської заборгованості та її динаміки; структура та динаміка простроченої дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги; аналіз якості дебіторської заборгованості; аналіз відносних показників; аналіз кредитної політики.

В загальній сумі поточної дебіторської заборгованості «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» становить найбільшу частку, відповідно в процесі виконання аналітичних процедур цей вид дебіторської заборгованості повинен розглядатися окремо. Для проведення аналітичних процедур пропонується використання аналітичних таблиць. В аналітичних таблицях наводиться вихідна інформація, проводиться її групування, розраховуються показники дебіторської заборгованості. За допомогою аналітичних таблиць аналізується динаміка, структура дебіторської заборгованості, аналізується стан дебіторської заборгованості.

Основними показниками аналітичних процедур пропонується прийняти:

- оборотність дебіторської заборгованості – визначається відношенням виручки від реалізації до середнього залишку дебіторської заборгованості;
- період погашення дебіторської заборгованості – визначається відношенням кількості календарних днів в періоді на оборотність дебіторської заборгованості;
- середній період інкасації дебіторської заборгованості – визначається відношенням середнього залишку дебіторської заборгованості до суми одностороннього обороту по реалізації продукції в визначеному періоді;
- коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості – визначається відношенням суми дебіторської заборгованості, не оплаченої в встановлений строк, до загальної суми дебіторської заборгованості;
- частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі поточних активів – визначається відношенням суми дебіторської заборгованості до суми поточних активів;

- ефект, отриманий від інвестування засобів в дебіторську заборгованість по розрахунках з покупцями та замовниками – визначається як різниця між додатковим прибутком, отриманого від збільшення обсягів реалізації продукції за рахунок наданого кредиту, поточними витратами по організації кредитування та інкасації боргу та сумою прямих фінансових втрат від неповернення боргу;

- коефіцієнт ефективності інвестування засобів в дебіторську заборгованість – визначається відношенням суми ефекту отриманого від інвестування коштів в дебіторську заборгованість по розрахунках з покупцями та замовниками до середнього залишку дебіторської заборгованості в визначеному періоді;

- якість дебіторської заборгованості характеризується:

- а) часткою сумнівної дебіторської заборгованості у загальному обсязі заборгованості;
- б) питомою вагою вексельної форми розрахунків.

Порівняння показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості дають змогу визначити основні завдання політики управління дебіторською заборгованістю.

Вплив на рівень дебіторської заборгованості має кредитна політика підприємства, яка формує принципи кредитної політики, відображає умови реалізації продукції в кредит та направлена на підвищення ефективності фінансового-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Оцінка управлінських рішень по формуванню системи кредитних умов має включати елементи: строк надання кредиту; величину наданого кредиту; вартість наданого кредиту; систему цінових знижок при здійсненні розрахунків на відповідних умовах.

Метою оцінки управління дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги є визначення збільшення обсягів реалізації продукції, оптимізації обсягів заборгованості та забезпечення своєчасної оплати.

П'ятий етап – заключний. На підставі достатніх аудиторських доказів аудитор проводить аналіз виявлених порушень, результатів аналітичних процедур, доводить до відома управлінський персонал, приймаються рішення по усуненню порушень, згоди чи не згоди в виявлених порушеннями. Узагальнюючи всю інформацію, яку отримав аудитор в ході аудиторської перевірки аудитор складає аудиторський висновок або аудиторський звіт.

IV. Висновки

Запропоновані концептуальні основи проведення аудиту дебіторської заборгованості, які на відміну від існуючих включають розподіл аудиторської перевірки на етапи, та контроль якості аудиторських процедур, та виділення аналітичних процедур окремим етапом.

Наведені концептуальні основи аудиту дебіторської заборгованості забезпечуються логічною послідовністю та змістом етапів проведення аудиту. Запропоновані етапи аудиту дебіторської заборгованості включають п'ять логічних, взаємопов'язаних складових: планування, фактична перевірка, основний, аналітичні процедури, заключний. Кожний з цих етапів має свою мету та завдання, які виконуються за допомогою певних аудиторських процедур та відповідають якісним аспектам твердження фінансових звітів. Автором розкритий зміст та призначення загального плану аудиту та програми аудиту на етапі планування, який виділяється окремим етапом, а також необхідність здійснення аналітичних процедур на завершальному етапі. Систематизовані основні показники стану, динаміки,

якості дебіторської заборгованості.

На кожному етапі проведення аудиту дебіторської заборгованості розглянуті якісні аспекти тверджень фінансових звітів (існування, права та зобов'язання, наявність, повнота, оцінка вартості, вимірювання, подання та розкриття інформації).

Розглянуті концептуальні основи аудиту дебіторської заборгованості мають практичне значення для аудиторів аудиторських фірм, для служб внутрішнього контролю суб'єктів господарювання. Застосування їх допомагає вибору аудиторських процедур з дотриманням якісних аспектів твердження фінансової звітності, що дозволить скоротити програму аудиту за обсягом, провести якісний аудит в обмежений термін, результати аудиту будуть корисними в першу чергу управлінському персоналу, а також користувачам фінансової звітності.

Література

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. – К.: «Видавництво «Фенікс», 2010. – 842 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 // Бізнес «Бухгалтерія» випуск 1, січень 2012р.
3. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту / Л.П.Кулаковська, Ю.В.Піча. – К.: «Каравела», 2004. - 567 с.
4. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства / В.О.Мец. – К.: Вища школа, 2003. - 480 с.
5. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В.Савицкая. - Минск, ООО «Новое знание», 2002. – 703 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності / Ф.Ф.Бутинець, Б.Ф.Усач, Н.Г.Виговська, М.М.Шигун. - «Рута», 2001. - 411 с.
7. Дорош Н.І. Аудит методологія і організація / Н.І.Дорош: монографія. –Київ, «Знання», 2001. – 402 с.
8. Адамс Р. Основы аудита /Р.Адамс// - М.: «Аудит», 1995. – 394 с.
9. Суйц В.П. Аудит: общий, банковский, страховой: / В.П.Суйц, А.Н. Ахметбеков, Т.А. Дубровина. - М.: ИНФРА – 2000. -556 с.
10. Кадуріна Л.О. Основи аудиту /Л.О.Кадуріна. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. – 184 с.

References

1. *Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh: vydannia* (2010), [International standards of quality control , auditing, review, other assurance and related services], «Vydavnytstvo «Feniks», Kyiv, Ukraina.
2. *Polozhennia (standart) bukhalters'koho obliku 10 «Debitors'ka zaborhovanist'»: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 08.10.1999 r. № 237*[Accounting regulations (Standard) 10 “Accounts receivables”]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 08.10.1999, № 237], *Biznes «Bukhhalterii» vypusk1,sichen'2012r.*Kyiv,Ukraine.
3. Kulakovs'ka L.P. and Picha Yu.V. (2004), *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [The organization and methods of audit], Karavela, Kyiv, Ukraina.
4. Metz V.O. (2003), *Ekonomichnyj analiz finansovykh rezul'tativ ta finansovoho stanu pidpriemstva* [Economic analysis of financial results and financial condition of the company], Vyscha shkola, Kyiv,Ukraine.
5. Savytskaya G.V. (2002), *Analiz khoziajstvennoj deiatel'nosti predpriiatyia* [Analysis of economic activity enterprise], ООО «Novoe znanye», Belarus' Mynsk.
6. Butynets' F.F., Usach V.F., N.H.Vyhovs'ka N.H.and Shyhun M.M.(2001), *Audyt i reviziia pidpriemnyts'koi diial'nosti* [Audit and review of business activity], Ruta, Kyiv, Ukraina.
- 7.Dorosh N.I. (2001), *Audyt metodolohiia i orhanizatsiia* [Audit methodology and organization], «Znannia», Kyiv, Ukraina.
8. Adams R. (1995), *Osnovy audyta* [Fundamentals of audit], Audyt, Moskva, Rosiia.
9. Sujts V.P., Akhmetbekov A.N. and Dubrovyna T.A. (2000), *Audyt: obschyj, bankovskij, strakhovoj* [Audit : General, of the bank and insurance activities], INFRA, Moskva,Rosiia.
10. Kadurina L.O.(2003), *Osnovy audytu* [Adit basis], Vydavnychyj Dim «Slovo», Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"